

Особливості проведення аграрної реформи П.Столипіна в Україні та її наслідки

Урок № 10

План

- 1. Причини аграрної реформи**
- 2. Реформи П.Столипіна в Україні**
- 3. Переселенський рух**

Причини аграрної реформи

Натуральні повинності селян на початку ХХ ст.

- 1. Поставка підвод для перевезення військових вантажі в (підводна повинність)**
- 2. Ремонт доріг, каналів, переправ (дорожна повинність)**
- 3. Несення варти в селищах і церквах (вартова повинність)**
- 4. Супровід арештантів (етапна повинність)**
- 5. Ремонт громадських і церковних будівель, гасіння пожеж та інші**

Мета аграрної реформи

- Зведення розпорошених земельних володінь сільської громади в одне ціле
- Поділ земель громади на окремі самостійні селянські господарства
- Передача общинної землі у приватну власність селян
- Можливість подальшого продажу землі
- Дозвіл селянам виходити з общини

Наділення селян землею

- **Утворення відрубів - селянських господарств, які утворювалися в межах села**
- **Утворення хуторів - селянських господарств, які утворювалися за межами села**
- **Створення на селі прошарку заможних селян - (фермерів)**
- **Запровадження ринкових відносин на селі**

Кредитування селян

- Створення Селянського поземельного банку для кредитування селян
- Можливість отримати кошти селянами для викупу поміщицьких земель
- Кабальна залежність від банку - неможливість середніх і бідних селян розрахуватися по кредитах

Ризики селян

- **Руйнування звичного укладу життя**
- **Неможливість зміни наділу**
- **Відсутність звичної підтримки общини**
- **Хутірське господарство в багатьох випадках вело до розорення (землі низької якості)**
- **Відсутність належного реманенту**

Хід реформи

- **Насильницьке проведення реформи**
- **Банкрутство значної частини господарств**
- **Перехід основної маси селян до стану найманих робітників**
- **Власниками землі змогли стати 8% селян, які володіли 15% общинної землі**
- **Підвищення врожайності та товарності зернових**
- **Застосування машин в господарствах поміщиків і заможних селян**

Селянська реформа в Україні

- **Індивідуальне господарство переважало над общинним**
- **1907-1911 рр. Із складу общини вийшли 226 тис. селянських господарств**

Вихід селян з общини на початок 1916 р.

(всі селянські господарства -100%)

Європейські губернії Росії	Південна Україна	Правобережна Україна
24%	34,2%	50,7%

Переселенський рух

- **Організований характер переселенського руху**
- **Більше половини українських селян переселилися на неосвоєні землі Томської та Акмолинської губерній**
- **Загалом до 1914 р. з українських губерній виїхало майже 1,5 млн селян**
- **Кожен 4-й український переселенець повернувся**

Основні причини повернення селян-переселенців

- **Незвичні природні умови**
- **Відсутність реальної допомоги на місцях**
- **Відсутність реманенту для обробки цілинних і перелогових земель**
- **Ошуканство місцевих урядовців**
- **Розорення багатьох селян**

Підсумки

- Аграрна реформа сприяла розвитку ринкових відносин на селі, закріпленню общинної землі за селянськими господарствами, формуванню численного прошарку заможних селян
- В Україні суттєво зросла кількість індивідуальних селянських господарств
- Однак реформа не змогла розв'язати проблем, існуючих в аграрному секторі

Історія

Запитання

1. Коли розпочалася аграрна реформа Столипіна в Україні?

А 1910 р. Б 1906 р. В 1912 р. Г 1908 р.

3. Під час проведення Столипінської аграрної реформи

А Землі поміщиків ділилися порівну

Б Община оберігалася від руйнування

В Селяни отримували землі в отрубах і на хуторах

Г Заборонялося переселення селян в інші регіони

Відповіді на запитання

1.Б

2.В

